

Křížové otázky

Kategorie:

- [Metodika](#)

Metodička Ředitelství soutěží Judita Zelbová o problematickém prvku debaty

Křížové otázky jsou část debaty, kde dochází mezi týmy k přímé konfrontaci. Jsou disciplínou, u které se zdá, že se na ni nelze nijak připravit, ale jedná se o omyl.

Nejprve si povězte, k čemu vlastně otázky slouží.

1. Vyjasnění: Zpravidla jím křížové otázky začínají. „Jaký byl název vašeho prvního argumentu?“ „Můžete mi prosím zopakovat definici?“
Nebojte se k tomu otázky využít a to zejména v případě, že jste třetí negativní mluvčí. Využijte příležitost odstranit z debaty nejasnosti, které by ji mohly zneprůhlednit pro vás i pro rozhodčího. Snažte se nicméně nezdržovat; pokud se odpovídající snaží v odpovědi rozvíjet vlastní argumentaci, nebojte se mu skočit do řeči a pokračovat k další otázce.
2. Upozornění na chyby v argumentaci protistrany: Žádná řeč není neprůstředná. Všechna slabá místa, kterých si při zapisování oponentovy řeči všimnete, si poznamenejte. Pro spolupráci celého týmu doporučuji samolepící bločky barevných papírků, kam můžete snadno napsat vymyšlenou otázku a předat ji kolegovi. Případné nejasnosti zvládnete vyřešit v přípravném čase. Vaším cílem je na chybu upozornit, rozvinutí dané myšlenky po vás pak převezme kolega v následující řeči.
3. Připravení půdy pro argumentaci vlastní: Znamená to, že otázka bude obsahově sedět i do vaší následující řeči.

Proč je nepodcenit?

Jak velkou váhu mají v debatě křížové otázky, si určujete jako debatéři vy sami. Je snadné je podcenit, ale (už jenom z důvodu nového bodování, ke kterému se ještě dostanu) důrazně vám to nedoporučuji.

Otázky jsou totiž ohromnou příležitostí, jak oponenta „zahnat do kouta“ a přinutit ho říct něco, co by v řeči neřekl. Můžete využít sérii jednoduchých otázek, po kterých vám oponent odsouhlasí vaši myšlenku (jako ve [slavné scéně z „Jistě, pane premiére“](#)).

To, co z otázek vytěžíte, pak musíte jen předat kolegovi, který je použije ve své řeči; vřele proto doporučuji, aby si ideálně třetí člen týmu (který nepokládá otázky, ani se nechystá na svoji řeč) psal z otázek poznámky.

Dá se na ně připravit? Jak?

Na první pohled vypadají křížové otázky jako improvizace disciplína. Z části tomu tak skutečně je; nikdy nemůžete s jistotou vědět, na co se vás oponent zeptá nebo co vám odpoví, ale to neznamená, že se na ně nedá vůbec připravit.

Tak jako při vymyšlení afirmativní linie pravděpodobně zkoušíte, jak by ji asi protistrana negovala, tak se na svou řeč můžete podívat i z pohledu tazatele křížových otázek. Na co se

asi bude ptát? Co mu na to odpovím? A naopak – při přípravě na negaci si zkuste představit, s čím zhruba přijde afirmace a kde se skrývá prostor pro vaše nepříjemné dotazy.

V případě, že se budete chystat na tezi připravenou, pak zvládnete obojí. U nepřípravené se snažte zkusit alespoň jednu část, podle strany, kterou budete zastávat.

Vymyšlené otázky si (alespoň pro třetího mluvčího) napište na kartičky, které můžete v debatě pak jenom vzít a ušetřit drahocenný čas. Snažte se vyhnout tomu, že některou z otázek pak využijete za každou cenu a budete reagovat na něco, co oponent ve své řeči vůbec neřekl; zbytečně se tím okrádáte o prostor.

Co si na křížové otázky vzít?

Zdánlivě banální otázka. Po zkušenostech s debatéry, kteří v ruce přehazují stohy papírů, doporučuji tazatelům desky, na které můžete lepit zmiňované papírky s otázkami a odpovídajícím důkazy a případně poznámky z debaty. Svou řeč jste právě přednesli, nepochybně víte, co jste v ní říkali a papír vás může zbytečně rozptylovat. Začátečnickům nicméně může dodat trochu více sebedůvěry, takže to nechávám na vašem uvážení. Určitě se vyhněte více než dvěma papírům A4, pak už se orientace ztrácí velmi snadno.

Nové bodování

Do loňské sezóny platilo, že byly křížové otázky bodovány samostatně a neovlivňovaly tedy celkový bodový zisk debatéra. Přičítaly se až v úplném závěru ballotu, kde se sčítají všechny řečnické body dohromady.

Od letoška přecházíme na způsob, který možná někteří znáte z formátu World Style ze zahraničních turnajů. Body za křížové otázky budou upravovat ty, které získá debatér za svou řeč a to v případě, že výkon, který podá v otázkách, bude kvalitativně odlišný od jeho řeči.

Co to znamená v praxi:

Varianta A: Debatér (například N2) přednesl velice slušnou řeč, ve které dobře odhalil podstatné, dokázal vyvrátit naprostou většinu tvrzení A2 a byl konzistentní se svým předřečníkem. Od rozhodčího za ni dostal 83 řečnických bodů. V křížových otázkách se ale soupeři podařilo položit mu několik důležitých otázek, na které neměl uspokojivé odpovědi, a které podkopávají část jeho argumentace.

Jeho výkon v křížových otázkách byl tedy výrazně horší, než jeho výkon v řeči a proto mu za ně rozhodčí odečte čtyři body. Dostane tedy 79 bodů celkem.

Tato úprava může samozřejmě proběhnout i opačným směrem; body za křížové otázky můžou přidat k těm za řeč až 5 bodů.

Varianta B: Debatér (například A2) měl velké problémy rehabilitovat napadání protistrany a opakoval hodně slova A1. Byl viditelně nervózní a o minutu nenaplnil svůj čas. V křížových otázkách se oponentovi podařilo poukázat na chybějící logiku a zmást ho, takže si nebyl jistý, co přesně obhajuje.

Úroveň jeho výkonu v křížových otázkách zhruba odpovídala tomu, který předvedl v řeči. Rozhodčí ho nebude nijak penalizovat, ale ani mu žádné body nepřidá.

U prvních řečníků, kteří mají k dispozici dvoje křížové otázky, se jejich výsledky průměrují a teprve výsledná se zapisuje do ballotu; nedostávají tedy body dvakrát.